

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

In necessitate extrema quis magis adjuvandus pater, an filius, an uxor, &c.
§. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

dotis accepisti, pro rata uxorem alere : cum valeat argumentum, si integra dote fruereris, integre aleres : ergo si parte, partialiter.

e Sanc. ead. disp. 5. per totum.

4. Quid si ij, qui dotem promiserunt, vere solvendo non sint? Respondeo, si dotem promisit ipsa uxor, vel ejus pater, tenetur adhuc illam alere vir, nisi dolose ij promiserint, scientes, se solvere non posse. At si promisit extraneus (quo nomine hic venit quicumque is fuerit, sub cujus potestate non erat uxor) non tenebitur vir. Horum rationem lege apud Sanchez citatum, apud quem etiam invenies non posse à viro expelli ab habitatione, vel à debito conjugali uxorem, propter dotem non solutam, cum hæc sint longè diversa, non alere, & non cohabitare, nec ex prioris possit posterior inferri. Sed proh quanti ponderis est, habere in eodem texto & lecto uxorem, illamque non alere! Morali-ter, & in praxi hæc admodum sunt difficilia: nam propterea cogitent sapientes, quid hac in re consulendum tandem sit, & legant Autores allatos à Sperelli, g qui contra Sanchez tenent, ob dotem nulla ex parte solutam posse à cohabitatione uxorem expelli.

f Idem ib. n. 4. 5. g Sperel. t. 2. dec. 33. nn. 10.

§. IV.

Uxor quid viro debeat, quoad alimenta?

1. Quoad uxorem dari potest, an hac aliquando maritum alere

debeat? Respondeo, debere, h quando scilicet pressio ex inopia viro, ipsi suppetit, unde marito succurrere queat, sive ex bonis dotalibus, sive ex paraphernalibus, sive aliunde conquisitis: hoc enim exposcit mutui conjugum nexus, etiam si maritus culpa sua sit carceri astrictus, sit tristemur mancipatus, sit infirmus, non autem, si culpa sua ab uxore recedat, nisi forte redire velit, ut ex proximè dictis colligi manifestè potest. Quid si maritus æs alienum contraxit, ut uxorem aleret? cogeturne illud solvere uxor ex proprijs bonis, marito defuncto? Hac de re dixi breviter c. 2. §. 2. n. 5.

h Sanc. l. c. d. 4. num. 27. multis cit.

De donationibus inter virum, & uxorem multa jurisperiti, tibi sufficiat, legere Molinam, i Dicastillum, Castropalaum.

i Mol. aliq. apud Dicastillum li. 2. t. 5. d. 1. dub. 5. a num. 72. Castrop. de just. commut. d. 2. p. 25. per totum.

§. V.

In necessitate extrema quis magis adjuvandus pater, an filius, an uxor?

1. Si quis patrem suum, suumque filium, atque uxorem fratremque in extrema, vel gravi necessitate a constitutos animadvertat, & uni dumtaxat ex his auxiliari possit, quærimus, cuinam auxilio esse ipsam oporteat? duo v. g. modici panes ipsi suppetunt in extrema fame, unum sibi, ut certè potest, reservat, ob indivi-

K

duis

dui proprij conservationem, alterum, cuiusnam comedendum porriget, patrine, fratrine, an uxori, an filio?

a *Lef. apud Castrop. t. 1. t. 6. 2. de char. p. 11. nu. 2.*

2. Profecto ex communi calculo apud Lessium loco cit. aliosque, patri porrigendum: plura enim debet filius patri, quam pater filio, vel quam frater fratri, conjugum conjugum: siquidem filius à patre, tanquam rivus à fonte huius usuram lucis participat. Habet item educationem constitutionemque, quid de laboribus pro filio à patre exantlatis? quid de non interpolata ac nunquam remissa sollicitudine? quid de expensis? sane Aristoteles 9. Ethic. filius, inquit, honestius subvenit parentibus, quam sibi ipsi. Vides, quanti facienda sit patris cura? non quod ex obligatione se ipse quis postponere obligetur; nam charitatis ordo tanquam in primum scopum, in vitam propriam collimar, sed quod possit cum laude, si velit.

3. Dictum signate est (in extrema vel gravi necessitate) nam extra illam, teneri b hominem potius filio succurrere, quam genitoribus, ipsa praxis docet, illi rationi innixa, quia filius sub cura parentis est, non autem parens sub cura filij. Genitoribus item plus deberi, etiam in communi necessitate, quam fratribus; ratio naturalis dictat: de insigni amico & benefactore vide Castropalaum. c Vxor vero potius, d quam parens vel filius, est in communibus necessitatibus alenda ac sublevanda, utpote in communi commercio illa, tanquam insepara-

bilis socio marito data, juxta illud Gen. 2. propter hoc reliquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ (utique in communibus necessitatibus) id quod ita est intelligendum, ne hoc dictum sit contra jus naturæ modo allatum, quo probavimus, in extremis potius esse subveniendum parentibus & filiis, quam conjugum.

b *Castrop. t. 1. tr. 6. d. 1. de charit. p. 10. n. 13.* c *Castrop. l. c. n. 10 & 11.* d *Sanc. li. 9. de matr. d. 4. num. 26.*

4. Quare his ita explicatis, cum apud aliquos e legis absolutè, potius subveniendum esse uxori, quam filiis (id quod certè sua probabilitate non caret) sic admitte in nostra sententia, quam probabiliorē putamus, ut sit potius subveniendum uxori in communibus necessitatibus, non vero in extremis.

e *Henriq. l. 10. c. 8. n. 1. Castrop. l. c. n. 13. citans. Suar. Bon. Coninch. Val.*

5. Sed, amabo te, Lector, cui potius opitulareris, si pater & mater perinde indigerent, tu vero non utrique, sed alterutri opem ferre dumtaxat posses? patri f potius, respondes, quam matri succurrendum: sicut enim ordine charitatis tenemur, magis amare patrem; sic & succurrere. Tua digna pietate responsio: nec deest responsioni ratio. Parentis enim necessitati subveniendum, tanquam principio nostræ originis est: at nobiliorē altioremque principij rationem habet pater, quam genitrix.

f *S. Th. 2. 2. qu. 26. ar. 10. Val. l. c. d. 3. q. 4. p. 5.*

g. Illud

6. Illud hic denique noto, inter hos consanguineos, adeo stricta conjunctos, non esse *g* mortale, dictam praelationem non observare: *g* quia inter ejusmodi obligationes tantum discrimen non intercedit, ut sub pœna mortali altera alteram antecellat.

g Rodriq. p. 1. c. 4. concl. 9. Castr. 1. 1. tr. 6. d. p. 10. n. 14. citans Suar. & Bonac.

CAPVT QVARTVM.

Miscellanea quedam de filiis, parentibus, propinquis.

1. **N**onnulla, quæ aptum locum in superioribus sortita non sunt, hic ad quatuor capita reduco: ad peculium filiorum: ad donationes inter patrem & filium: ad legitimam filijs debitam: ad ceterorum propinquorum mutuas obligationes; quæ omnia, ut etiam superius dicta de parentibus atque conjugibus, fuisse (sed, fateor, subinde confuse) à Theologis ac juris consultis disputata reperies: nos pro nostro instituto ea hic compendiosè seligimus, atque ea perspicuè proponimus, & tamen (quia passim obvia omittere deereveramus) quæ ad pinguem quandam cognitionem pro regendis conscientijs necessaria omnino sunt visa, adjectis in margine authoribus, qui adiri facile à studiosis poterunt.

§. I.

De peculio filiorum &c.

1. **N**on memoriam omnino redeat, quid sit peculium filiorum Castrense,

vel quasi Castrense, adventitium, profectum, quodque jus in illa pater habeat, de quibus alibi *a* dixi; nam secus, nihil eorum, quæ hic subdenda sunt, intelligetur.

a Sup. l. 1. c. 3. §. 7. v. peculium. & potest id videri breviter apud Azor. p. 2. li. 2. c. 23.

Recolatur secundo, filium egredi à patriâ potestate, seu, quod idem est, filium emancipati, primo, per mortem naturalem patris & avorum: secundo, per mortem ejusdem patris civilem: tertio, per hæresim: quarto, per nuptias forte à patre, sine dispensatione cum affini vel consanguineo contractas: quinto, per Cardinalatum vel Episcopatum filij (non vero per Presbyteratum: sexto, per professionem religiosam filij vel patris: septimo per dignitatem patritiam, qua scilicet filius fiat Regis consiliarius &c. Octavo, per legitimam emancipationem, qua scilicet consentientibus patre & filio coram judice, filius à patre liberetur ab ipsius patris potestate: nono in aliquibus Regnis, ut in Lusitania & Castella, per legitimum matrimonium, etiam in vivo patre contractum: decimo, per captivitatem patris apud hostes suspenditur patria potestas, quamdiu captivitas durat. Hæc pluribus citati Doctores, quæ ad nostrum institutum satis fuit, breviter collegisse.

b Molina t. 1. tr. 20. d. 229. de Lugd. t. 1. de just. d. 5. sec. 1. Azor. p. nu. li. 2. d. c. 9. alios cit.